Länsgemensam handlingsplan - psykisk hälsa och suicidprevention i Hallands län

2025–2028

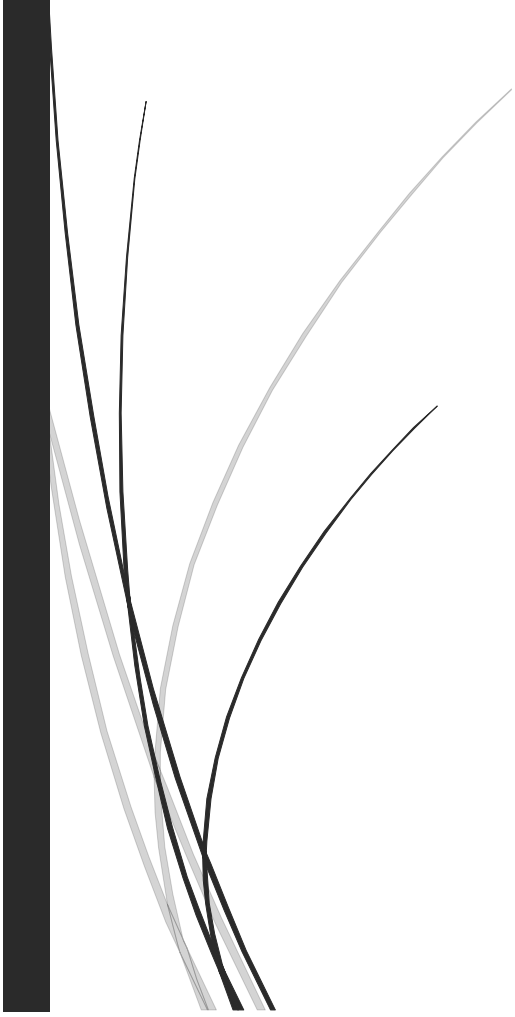

Innehållsförteckning

Inledning....1
Genomförande av den nationella strategin....2
Främja psykisk hälsa och förebygga psykisk ohälsa bland barn och unga....3
Ett inkluderande samhälle med delaktiga invånare....4
Vård och omsorg som möter patienter och brukares behov....4
Stärkt suicidpreventivt arbete och kunskapsutveckling....6
Kunskapsstyrning....6
Referenser....8

Inledning

Överenskommelsen som träffats mellan Regeringen och Sveriges Kommuner och Regioner (SKR) för 2025 talar om hur länen gemensamt ska arbeta med insatser inom området psykisk hälsa och suicidprevention i enlighet med inriktningen i den nationella strategin för psykisk hälsa och suicidprevention *Det handlar om livet*. Staten och SKR har under flera år gemensamt arbetat för att stärka och utveckla insatserna inom området psykisk hälsa och suicidprevention. Utvärderingarna har visat på positiva resultat av de insatser som bedrivits men även uppmärksammat viktiga utvecklingsbehov.

För att skapa förutsättningar för vidare utveckling har regeringen beslutat om en nationell strategi inom området psykisk hälsa och suicidprevention. Strategin beskriver de utvecklingsbehov som behöver uppmärksammas och de insatser som behöver prioriteras under de kommande tio åren i syfte att förbättra den psykiska hälsan och minska antalet suicid. [1]

Den nationella strategin - det handlar om livet syftar till att ge långsiktig inriktning i arbetet inom området psykisk hälsa och suicidprevention under perioden 2025–2034. Utgångspunkten är ett gemensamt och brett arbete som berör både individuella och strukturella faktorer. Den nationella strategin innehåller en vision som ska vara vägledande för arbetet. Visionen är:

”Ett samhälle som främjar en god och jämlik psykisk hälsa i hela befolkningen och där ingen bör hamna i en så utsatt situation att den enda utvägen upplevs vara självmord”.

[1] Strategiska insatser inom område psykisk hälsa och suicidprevention, överenskommelse mellan staten och SKR 2025

Den nationella strategin har tagit fram fyra övergripande mål och sju delmål med prioriteringar som ska vara en vägledning i arbetet inom psykisk hälsa och suicidprevention.[2]

En länsgemensam handlingsplan för Hallands kommuner och region är framtagen med insatser som ska bidra till att utveckla arbetet inom psykisk hälsa och suicidprevention. Det som beskrivs är inom ramen för nationell överenskommelse och den nationella strategin inom psykisk hälsa och suicidprevention.

Genomförande av den nationella strategin

Regional överenskommelse om samverkan mellan Region Halland och Hallands kommuner 2025–2029.[3]

Det finns en regional överenskommelse om samverkan mellan Region Halland och Hallands kommuner avseende ansvarsfördelning och samordnade insatser till barn, individer med psykisk funktionsnedsättning, individer med riskbruk, skadligt bruk och beroende samt unga som vårdas utanför det egna hemmet.

För att stödja överenskommelsens intentioner finns lokala strategiska samordningsgrupper för barn och vuxna i varje kommun. Syftet är att gemensamt utveckla lokala strategiska strukturer för samverkan, som sträcker sig över organisationsgränserna. Målet är att de samlade insatserna uppfattas komma från en gemensam organisation.

Överenskommelsen har reviderats under 2025, där barnets rättigheter har tydliggjorts ytterligare. Ett nytt uppdrag till de lokala samordningsgrupperna är att stärka det hälsofrämjande och förebyggande arbetet.

Uppföljning årligen av följande indikatorer:

- beskrivning av de strukturer för samverkan och samarbete som utvecklats under tidsperioden.
- redovisning av eventuella uppdrag från Regional Utvecklingsgrupp God och nära vård, som består av förvaltningschefer från socialtjänst och biträdande hälso- och sjukvårdsdirektör samt förvaltningschefer från regionen.
- antal och analys av färdighanterade avvikelser och tvister.
- analys av framgångsfaktorer och fortsatta utvecklingsområden i samverkan.

[2] Det handlar om livet – Nationell strategi inom området psykisk hälsa och suicidprevention 2025–2034
[3] Samverkan mellan region och kommunerna - Region Hallands vårdgivarwebb

Främja psykisk hälsa och förebygga psykisk ohälsa bland barn och unga

Ett fokus i den nationella strategin är på insatser som främjar psykisk hälsa och förebygger psykisk ohälsa bland barn och unga. Det berör verksamheter som möter barn och unga samt deras vårdnadshavare vilket innebär förskola, skola och dess elevhälsa, socialtjänsten och civilsamhällets organisationer samt hälso- och sjukvård. Utgångspunkten för utvecklingsarbete ska ligga i linje med nya socialtjänstlagen.

En del insatser som genomförs i Halland är länsgemensamma mellan Region Halland och kommunerna och utöver det genomförs olika lokala insatser mot barn och unga. Respektive insats följs upp av ansvarig verksamhet.

Några exempel på insatser som genomförs i Halland är:

- Utökade tidiga insatser inom barnhälsovården på vårdcentral, vid behov i samverkan med förskola och socialtjänst.
- Samverkan mellan Folktandvården och skolor i utsatta områden med hög risk för dålig munhälsa.
- TSI nätverk med region och kommuner. TSI tillsammans med de kommunala förskolorna, kommunövergripande samt uppdrag att tillsammans med skolledningen arbeta fram former för skolsociala team i kommunen.
- Pågående arbete att ta fram en handlingsplan över obesitasprocess för barn och unga.
- Förebyggande arbete mot de yngsta barnen i samverkan med Region Halland i utsatt område genom ett hembesöksprogram under barnets första 18 levnadsmånader.

Hälso och tandvårdsundersökning barn- i samband med placering
Halland har en rutin som är framtagen i samverkan mellan Region Halland och Hallands kommuner. Syftet med hälso- och tandhälsoundersökningarna är att ge underlag för medicinsk bedömning av barnets eller den unges behov och rätt till hälso- och sjukvård samt tandvård. Rutinen tydliggör varje parts uppgift i samband med att barn och unga (0–20 år) placeras för vård utanför det egna hemmet. Rutinen har reviderats under 2025, där tandhälsoundersökning har förtydligats ingå hälsoundersökningen.

Målsättningen med rutinen är att antalet hälso och tandundersökningar av barn och unga som ska placeras utanför det egna hemmet ska öka.

Uppföljning av antalet gjorda hälso och tandhälsoundersökningar sker årligen.

Orosanmälan till socialtjänsten – barn
Halland har en regional rutin som är framtagen i samverkan mellan Region Halland och Hallands kommuner. Rutinen beskriver skyldigheten att anmäla, samt när, hur och av vem anmälan kan göras, vid misstanke om att ett barn far illa. Hälso och sjukvården följer årligen upp antalet gjorda anmälningar barn till Socialtjänsten, och har även en funktion kallad Barnskyddssamverkan som är behjälplig och stödjer hälso och sjukvårdens verksamheter vid frågeställningar angående orosanmälningar.

Ett inkluderande samhälle med delaktiga invånare

I den nationella strategin är ett delmål om ett inkluderande samhälle med delaktiga invånare som syftar till att motverka utanförskap och stärka delaktigheten i samhället. Det handlar om att stärka så att personer, oaktat sjukdomstillstånd, kan vara delaktiga i samhället. Delaktighet handlar om att dels kunna påverka vardagslivet, dels kunna bidra till samhället. För att nå strategins övergripande mål är det därför särskilt prioriterat att stärka förutsättningarna för ett inkluderande samhälle med delaktiga invånare.

Civilsamhället är en viktig aktör, vars erfarenhet och brukarkunskap är viktig i utvecklingsarbeten, prioriteringar och uppföljning. Civilsamhället finns med i delar av utvecklingsområden som sker i länet, men dess roll behöver tillvaratas än mer, där struktur och stöd är viktiga hörnstenar för att det ska få genomslag i innehåll och riktning.

Regional handlingsplan Patient-, brukar- och närståendemedverkan, 2025–2028
Sedan 2021 är det framtaget en regional handlingsplan för patient-, brukar- och närståendemedverkan. Syftet med den regionala handlingsplanen är att öka medverkan och inflytande av patient, brukare och närstående i processer och utvecklingsarbeten på system- och verksamhetsnivå. Handlingsplanen ersätter inte verksamheternas arbete på individ- eller verksamhetsnivå, utan ska komplettera och stödja det arbete som pågår samt bidra till ökad samordning och jämlikhet.[4]

För att stödja handlingsplanens intentioner finns en länsgemensam arbetsgrupp med deltagare från alla kommuner, Region Halland samt representanter för brukarorganisationer. Syftet är att dela information, erfarenheter och goda exempel. Handlingsplanen har reviderats under 2025.

Uppföljning sker årligen genom goda exempel från regionerna och kommunerna, som beskrivs i en rapport.

Vård och omsorg som möter patienter och brukares behov

Samordnad individuell plan (SIP)
Halland har genomfört ett länsövergripande arbete med samordnad individuell plan (SIP) som slutförts under 2025. Utbildnings och stödmaterial för SIP processen har tagits fram med syftet att underlätta arbetet med SIP. Målsättningen är att antalet SIP ska öka i såväl regionens som kommunernas verksamheter.[5]

Uppföljning 2026:

- implementeringsarbetet av de framtagna utbildnings och stöddokumenten

[4] Patientmedverkan, brukarmedverkan och närståendemedverkan - Region Hallands vårdgivarwebb
[5] SIP - Samordnad individuell plan - Region Hallands vårdgivarwebb

Samsjuklighet
Vård av personer med beroende och samtidig psykiatrisk sjukdom (samsjuklighet) ska ske i samspel mellan närsjukvården och/eller psykiatriska vårdinstanser samt socialtjänstens insatser. Halland har öppenvårdsteam med samverkan mellan socialtjänst, psykiatri och närsjukvård, riktade till personer med beroende och samtidig psykiatrisk sjukdom.

Samsjuklighetsutredningen/reformen
Halland har startat ett arbete med att skapa strukturer och planer för omställningen enligt samsjuklighetsutredningens förslag. Kartläggning av nuläget i kommunerna pågår avseende vilka behandlingsinsatser som ges till personer med skadligt bruk/beroende. Liknade kartläggning sker i regionen, och utifrån det tas nästa steg i processen, som kommer att innebära förändringar på både kort och lång sikt. Kopplat till arbetet finns en processledningsgrupp beroende, som består av chefer från kommunerna respektive hälso och sjukvården, med ansvar för beroendevård.

Nationell Samverkan För psykisk Hälsa, NSPH, har under 2025 genomfört en undersökning om livsvillkoren för personer som lever med skadligt bruk eller beroende och deras anhöriga. Resultaten publicerades i en rapport under oktober månad som beskriver nuläget och vilka utvecklingsområden som finns inom området. [6]

Vård och stödsamordning
Kommunerna och Psykiatrin Halland arbetar i samverkan med frågor gällande vård- och stödsamordning. Arbetet utgår från nationella vård- och insatsprogrammen (VIP) för ADHD, skadligt bruk och beroende samt schizofreni och liknande tillstånd.

Syftet med vård- och stödsamordning är att

- förbättra livssituationen för den enskilde som bedöms vara i behov av insatserna
- leda till förbättrad samverkan mellan psykiatri, socialtjänst och andra aktörer

Målet med införandet av arbetsmodellen är främst att öka den enskildes livskvalitet och öka dennes möjlighet till inflytande och självbestämmande över sin situation, i de fall där den enskilde bedöms vara i behov av insatser från både hälso-och sjukvården samt socialtjänst.

Sedan 2016 finns det ett gemensamt samverkansuppdrag i Hallands län gällande vård- och stödsamordning samt framtaget ett stöddokument mellan Region Halland och samtliga kommuner. Målet är att utgå från en gemensam arbetsmodell för personal inom psykiatrin i Region Halland och socialtjänsten i Hallands kommuner. Detta innebär att personal i verksamheterna inom regionen och kommunerna arbetar med ett integrerat arbetssätt vilket leder till förbättrad samverkan mellan psykiatri, socialtjänst samt vid behov, andra berörda aktörer kring vård och stöd till personer med omfattande eller komplicerad psykiatrisk problematik. [7]

Under 2025 har det arbetats fram ett förslag, att följa upp nuvarande gemensamma uppdrag kring vård- och stödsamordning samt kartlägga sammanställa och utvärdera följsamheten i

[6] NSPH_rapport_2025_final_enkelsidig-1.pdf
[7] Vård- och stödsamordning - Vårdgivare

samverkansmodellen och arbetssättet i Hallands kommuner och i Region Halland. Uppföljningen förväntas genomföras under 2026.

Stärkt suicidpreventivt arbete och kunskapsutveckling

Halland har en regionövergripande handlingsplan för suicidprevention som gäller under perioden 2026–2030. Syftet med den regionala handlingsplanen är att skapa strukturer för ett långsiktigt, hållbart och samordnat suicidpreventivt arbete i Halland. Handlingsplanen ska fungera som ett stöd för verksamheterna att stärka det gemensamma suicidpreventiva arbetet. På sikt är målet att antalet suicid och suicidförsök i regionen ska minska och närma sig den nationella nollvisionen.[8]

För att stödja intentionerna i handlingsplanen finns en regional samordnarfunktion, som tillsammans med regionala och kommunala samordnare utgör ”Regionalt nätverk för suicidprevention i Halland”. Handlingsplanen har reviderats under 2025. Nya indikatorer för uppföljning har tagits fram eftersom tidigare indikatorer hade utfallsmått som var svåra att mäta och följa upp.

Uppföljning årligen:

- Region Halland och kommunerna återrapporterar till regionala suicidpreventionssamordnare som sammanställer en årlig rapport.

Nya indikationer i handlingsplanen med syfte att:

- bygga strukturer för det suicidpreventiva arbetet.
- utgå från nationella rekommendationer om förutsättningar för ett hållbart suicidpreventivt samhälle.
- anpassade till rekommendationer i den nya nationella strategin ("Det handlar om livet").

Kunskapsstyrning

Nationellt system för kunskapsstyrning handlar om gemensam utveckling för en mer kunskapsbaserad, säker, personcentrerad, jämlik, tillgänglig och effektiv vård. Utifrån den nationella nivån arbetar Region Halland enligt en lokal kunskapsstyrningsprocess för att säkerställa att regionen samspelar kring hur kunskapen sprids och används. I processen för kunskapsstyrning ingår remisshantering av nationella kunskapsstöd, ordnat införande, implementering, uppföljning och värdering av resultat samt ordinarie utvecklingsarbete utifrån resultat.

Vård- och insatsprogrammen
Vård- och insatsprogrammen (VIP) är ett nationellt gemensamt kunskapsstöd som vänder sig till personer verksamma inom sjukvård, skola och socialtjänst. Kunskapsstöden finns för adhd,

[8] Suicidalitet - Region Hallands vårdgivarwebb

depression och ångest, skadligt bruk och beroende, schizofreni och självskadebeteende. Programmen kan anpassas så att information fås utifrån ens verksamhet och yrkesroll.[9]

Under 2025 pågår revidering av befintliga material inom depression och ångestsyndrom samt framtagande av underlag till autism och ätstörning som förväntas vara klart 2026. Underlag till VIP autism är förnärvarande ute på remissrunda i Region Halland. För att synliggöra vård och insatsprogrammen har information och länkar lagts in för de aktuella diagnoserna på Region Hallands vårdgivarwebb.

Nya socialtjänstlagen

En ny socialtjänstlag (2025:400) trädde i kraft 1 juli 2025. Den nya lagen syftar till att göra socialtjänsten mer förebyggande, tillgänglig och kunskapsbaserad. Socialtjänsten ska arbeta mer förebyggande och nå ut till personer innan problem uppstår eller växer samt kunna erbjuda snabbare och enklare insatser utan behovsprövning. Verksamheter och insatser ska vara kunskapsbaserade och av god kvalité.[10]

Kommunerna i Halland har inför lagändringen gjort läges och behovsanalyser inför anpassningar till den nya socialtjänstlagen. Kommunerna har under 2025 påbörjat arbetet med omställningen till den nya lagen och är ett långsiktigt arbete utifrån behov och lokala förutsättningar.

Uppföljning 2026

- Fortsatt arbete med omställning till nya socialtjänstlagen

[9] Nationella vård- och insatsprogram

[10] Om nya socialtjänstlagen 2025 - Kunskapsguiden

Referenser

Det handlar om livet – Nationell strategi inom området psykisk hälsa och suicidprevention 2025–2034

Kunskapsguiden; Om nya socialtjänstlagen 2025 - Kunskapsguiden

Nationella vård- och insatsprogram

NSPH rapporten 2025, Jag är så mycket mer än det här. NSPH_rapport_2025_final_enkelsidig-1.pdf

Strategiska insatser inom område psykisk hälsa och suicidprevention, överenskommelse mellan staten och SKR 2025

Vård- och stödsamordning - Vårdgivare